

Чыла эл пролетар-влак, ушныза!
Пашазе класын пашаж вөрч кучедалаш йамдэ лий!

**ВЛКСМ МАРОБКОВЫН
ОРГАНЖЭ**
КУМ КЭЧЭШ ИК НАНА ЛЭКТЭШ
№ 104 | 22 ноябрь

ГАЗЭТ АК: 1 тыл. 30 ыр, 3 тыл
90 ы. пэл ийлан 1 т. 30 ыр, и
ийлан 3 т. 60 ыр.
АДРЭС: Йошкар-ола, Комунис
т урэм, 5.

ПУ УКЭ! ШКОЛ ЙҮШТӨ

Корьяково пәлә кы-
далаш школышто (Йош-
кар-ола р-н) клас йүш-
тө, олталу пу укэ. Йоца-
влак кылмән, вургəмым
чийән шинчат.

Дирекце мом шона
гын? Паймаков Миклай

РЭЙДЫШТЭ ПОЛШАШ!

Совет Ушəмысə чыла физкультур органи-
заце-влаклан

1. „Пионерская прав-
да“ газетын Пүтынь
Ушəмысə дөткор рəйдым
эртəрымашым—физкуль-
тур организаце-влакын
тунəмшə-влаклан стади-
оным, йəчə станцым, ка-
токым ыштымə вəргən
тəргымашым сайлан шот
лən, ССРУ ВСФК (Пү-
тынь Ушəмысə физкуль-
тур совет) чыла физкуль-
тур совет-влаклан дөт-
кор-влаклан полшаш,
нунын мумо ситыдыма-
шым тувамак тöрлаташ
күшта.

2. Рəйдым сай эртəры-
шə 7 дөткор дən 3 пыр-

дыж газет редактырым
ВСФК пöләкля.

3. Рəйдыштə паша ыш-
тымə кум дөткорым Мос-
кошко, тəлым лийшə Пү-
тынь Ушəмысə йоча
спортивнə пайрəмыш
ВСФК конда, тыгакак
рəспублик, край, облас
3 йоча газет влакым, ыш-
кəдəнышт рəйдым са-
йын эртəрымшылан пöләк-
ля.

ССРУ ВСФК отвəт
ствэн сəкрəтар Хар-
чэнко. ССРУ ВСФК
йоча сəктыр вуйлаты-
шə Гутэрман.

Советыш сайлымаштə полшыза!

НАЛМЭ ОБЭЗАТЬЫЛСТВЫНАМ ШУКТЭНА

Мə, Лужавлак пəлэ
кыдалаш школышто
(Оршанкə р-н Лужа-
влак й/с) тунəмшə дənə
туныктышо-влак 7-шə
Пүтынь Ушəмысə Со-
вет сйезд лүмəш эр-
тарымə производствэн
походыш ушнышна.
Ышкəнан ўмбак налмə

обэзателствынама,
шуктэн толына. Тунəмшə-
влак вий дənə йал со-
ветəш ик номыр пыр-
дыш газетым лукна,
колхозник-влаклан со-
ветыш сайлымə нəргən
умылтарэн улына.

В. Рожкин.

ПОГЫНЫМАШКЭ ЧЫЛАН ТОЛЫЧ

Т-Торйал пəлэ кы-
далаш школышто (У-
Торйал р-н) тунəмшə-
влак советыш сайлы-
маштə пəш сай пол-
шышт: лозунг дənə
увəутымаш-влакым во-
зышт. Адак 7-шə кла-
сыштə тунəмшə-влак

советыш сайлымə нəр-
гən колхозник дən ыш-
кəт крəсаньык-влакым
сай умылтарышт. Сад-
ланак советыш сайлы-
мə погынымашкə сай-
лышə-влак чыланат то-
лын улыт ыльə.

Йын.

Тэлылан йамдылалттым
кызытак тэргыза!

ТЭЛЫЛАН КҮЛЭШ СЭМЫН ОГЫТ ЙАМДЫЛАЛТ

Йəчə йамдылымə шо-
тышто Облас физкуль-
тур совет тənəй ончы-
чак шоналтəв: кəнжə
мландə годымак йəчым
йамдылən. Йошкар олсə
пионьэр дən тунəмшə-
влаклан йəчə станцым
ышта, тидлан 100 му-
жыр йəчə умо. Тыштə
түшкан мунчалташат,
ышкəт мунчалташат ли-
йш: түшкан мунчалташ-
лан школ йəчə стаяце
тənə договорым ышта,
договор почəш кажнə
йоча мунчалтымшылан 7,5
арым тўла, а ышкəт мун-
чалташ 15 арым тўлаш
кўлəш.

Тугə гынат, пионьэр
организаце, школ влак
йəчə кучаш договорым
ыштəн огытыл.

Тидə шўдö мужыр йə-
чə Йошкар-олсə 1500
нарə йоча-влаклан ша-
гал лийəш. Школ-влак-
лан, йоча-влаклан йə-
чым ышкəт гычат нала-
шышт пəрна Тугə гы-
нат магазинлаштə йəчə
укə. Тəвə спортмагати-
ныштə „кунам лийəш,
тунам ужалаш тўналы-
на“ мангыч шоктат. А
кунам лийəшыжə пəлэ

огыл.

Йол йəчə дənə мунчал-
тымə, катокым ыштымə
вəргən альə мартə са-
йын шоналтышə лийын
огыл. Альə рəшатлат..

Йəчə, йол йəчə дən
мунчалтымə дən пырляк
йоча влак издэр дənат
мунчалтынəшт, утларак-
ным тидə изи йоча влак-
лан кўлəш. Тугə гынат,
Йошкар олсə кэрək мо-
гай магазиныш пурыза,
садак издəрым огыда уж.
Мəмнан обласыштə кус,
тар-влак шукуын улыт
йоча-влаклан чаплə издə-
рым ыштəн кəртыл. А
кустпром (магазиныштə
издəрын тўсыжö йöр-
шəш ок кой. Школлаштə,
йоча сатлаштат издэр
укə. Издэр йöршəш ок
кўл шонат ала мо?

Йошкар ола гороно
(вуйлатышə Ролимо-й.),
горкомол (сəкрəтар Йуш-
ков й.) физкультур па-
шайəн Друживин йол-
таш йоча влакканыш, йара-
жапыштым йандар йу-
жышто, ий ўмбалнə, йə-
чə, йол йəчə, издэр дən
мунчалтən эртəрынəшт.
Нунын кумылыштым
шуктыза! Шинчышə.

АЗАМ ОНЧЫШНА

Мə, Арбан пəлэ кыда-
лаш школышто тунəмшə-
влак (Йошкар ола р-н)
советыш сайлымə нəргən
ача авана, изана-акава-
влакым сай умылтарən
сайлымə погынымаш кон-
даш йал-советлан пол-
шəн улына. Азан ватə-

влакым азагə погыны-
машкə ўжын, азаштым
школəш ончышна. Кас-
тənə спектакылымшын-
дən улына, шумовой
оркəстрат шуко мурым
шоктыш.

Ласточкин С. дən
Смирнов Д.

КИМ-лан ЛУЧКО ИЙ ТЭМЭ

15 ий ожно КИМ—рвэээ Комунист Интэр-национал шочын.

1919 ийыштэ, йүшүтө шыжым, Йевропышто барикад сар лүшкалтма годым, рэволюцо вэрч крэдалше рвэээ-влакын эн сай прэдставительышт Бэрлиныш ышкэ конгрэсышкышт погы нэныт.

Рэволюцион рвэээ влакын ушэмыштым ышташ Лэнин шуко ий йамды-лэн. Лач 1919 ийын но-йабр тылызыште гына комсомолын пэрвой от-рэдлажын дэлэгатышт туньамбал конгрэсышкэ погыненит.

1919 ийыштэ кугу рэ-волюцион событий-влак лийэдэныт. Тидэ ийыш-тэ Комунист Интэрнаци-онал ышталтын. Тидэ ийыштак Баварий дэн Вэнгергийыште совет влас лийын.

Западнэ Йевропо кум-дыкэш рэволюцион кучедалмаш лийын. Росий пролетарын 1917 ийыш-тэ сэнгымыжэ уло Йевропысо, Эрвалысэ про-летар-влакым капитализм ваштарэш кучедалаш ұжын.

* * *

Рэволюцион рвэээ-влакын ушэм ыштымыш-тым историй йатыр шин-ча.

1907 ийыштэ, Штутт-гартыштэ (Германий) рвэээ влакын конгрэсышт лийын. Сар ваштарэш кучедалмэ нэргэн Карл Либкнехт тыште докла-дым ыштэн.

Тидэ конгрэсыште туньамбал рвэээ бұром сайлэныт. Тугэ гынат, интэрнациональнэ ушэм тунам ыштэн шук-тым огыл. Туньамбал сар тунгалмбнтгө бұрон социал-дэмокрэат вуйла-тышышт ышкэ элысэ капиталист-влакым ара-лышаш вэрч шогалыныт

Сар годым, 1915 ийыш-тэ Бэрнэш (Швейца-рий) адак рвэээ конфэ-рэнцэ погалтын. Бэрнэ

2-шэ могыр

конфэрэнцэ сар вашта-рэш кучедалаш ұжын, туньамбал рвэээ кэчым эртараш пунчалмутым луктын. Бэрнэ конфэрэн-цэ сар ваштарэш куче-далаш ұжын гынат, большэвик-влакын, Лэ-нинын импэриалист сарым граж-дан сарыш савы-рымэ лозунгшо дэнэ кэлшэн о-гыл.

Рвэээ калык пудраны машым чын рэволюцион корно гыч корандыше-влак ваштарэш Лэнин шуко ий кучедалын. Ка-питализм вашта-рэш, Совет вэрч коммунист-влак лан кучедалаш пол-шышор рвэээ Ушэм ыштышаш вэрч Лэнин шуко ви-йым пыштэн.

Моло кунамсэ гайак Лэнинын кучедалмыжэ сэнгымаш дэнэ пытэн. Владимир Ильичын вуй-латымыж дэнэ 1919 ийыш-тэ Рвэээ Комунист Интэрнационал йамды-лалтын, вара ыштал-тын.

КИМ-ын пэрвой кон-грэсыжэ 1919 ийын 20-шо ноябрыштыжэ Бэрлин олаш шолып почылтын. Тышкэ 14 эл гыч прэд-ставитель-влак толыныт (Германий, италий, Ис-паний, Швэций, Норвэ-гий, Даний гыч, молат). Совет Росий дэн Вэнгри-йын коммунист рвэээ ушэм прэдставительышт пы-кше гына границэ коч-вончэн, Бэрлиныш мийэ-ныт.

Тидэ конгрэсыште Ко-минтэрн прэдставительышт докладым ыштэн, вара конгрэс прогамым пэн-гыдэмдэн, КИМ-ын Ис-полкомжым сайлэн.

КИМ-ын 2 шо конгрэ-сшэ 1921 ийыштэ лийын. Тышкэ 42 эл гыч прэд-ставитель-влак погыне-ныт улмаш.

КИМ-ын радамжэ куш-кын...

* * *

Лэнин ыштымэ Рвэээ Комунист Интэрнационал уло туньасэ ончыч кай-ышэ, гэррой рэволюцион рвэээ калыкым чумырэн шога.

Тидэ 15 ий—коммунизм вэрч моткоч талын, пэш гэрройлын кучедалмэ ий.

Мэмнан Совет Ушэмы-сэ комсомол—КИМ-ын ончыл сэкцийжэ, граж-дан сар годым Октяб-рын сэнгымыжым аралап партийлан полшэн, кы-зыт класдымэ социализм общэстым ышташ пар-тийлан полша.

Границэ вэс вэлнысэ комсомолэц-влак Совет ыштышаш вэрч кучедал-маштэ партийын эн сай полшышт улыт. Авс-трийыште, Францийыш-тэ, Испанийыште рэво-люцион крэдалмаш го-дым комсомолэц влак он-чылно лийыныт, фашист-влак ваштарэш гэрройлын крэдалыныт. Комсомолэц-влак дэч пионьэр-влакат огыт код. Крэдалмаштэ полшэн, комсомолым ал-машташ йамдылалтыт.

Фашист террор талыц-нымэ жапыштэ вэс элы-сэ комсомол пашам ыш-та.

КИМ-ын 64 сэкций кок-лаж гыч 12 шо гына шин-ча ора пашам ыштат, а мольжо шолып ыш-тат, капитализмым сү-мырал шуаш йамдылал-тыт.

Австрий, Германий, Болгарий, Польшо, Ис-паний комсомол пытар-тыш жапыштэ кугу сэн-гымашым ыштэн. Грани-це вэс вэлнысэ комсо-молэц-влакын бойэвой пашашт Лэнинын сугы-ныжым шуктышаш вэрч пэнгыдын шогчымыштым ончыкта.

Лэнинын пашажым шуйышо Сталин йолта-пын вуйлатымыж дэнэ Рвэээ Комунист Интэр-национал кушкэш, вийа-нэш!

Вэнэ барикадыштэ

Фэвралысэ крэдалма-шым мэ нигунамат огы-на мондо, тунам Австрий сэ пашазэ-влак кидыш пчалым налын фашист-влак ваштарэш шогалы-ныт.

Пашазэ рвэээ-влак та-лын крэдалывыт, лүддэ-моло пашазэ-влак дэн пырла пэнгыдын шог-гэныт. Йатыр годым лү-йэн моштыдымо комсо-молэц-влак кидэш пча-лым налын, фашист пу-льа йүр йымалай лүйаш тунэмыныт.

Линцыштэ ылышэ ик рвэээ шуцбундовэц (кызыт тудо комсомолын кайэн) тыгэ ойла:

„Сар ұзгарым налмбн-гө вигак крэдалмаштэ ышкэ вэрнам нална. Из-иш лиймбнтгө: „лүйаш“ —приказ шоктыш. Крэ-далмаш тунгалы. Пра-вительствын войскашкэ угыч салтак-влак толыч, а мэ изи тўшка вэлэ улына. Тупман вийан-рак ыльэ гынат, мэмнан барикадым налын ыш сэнгэ. Тидэ жапыштэ фа-шист-влак ик йолташ-нам—Мэйэр лўман ком-сомолэцым пуштыч. Туд лан лач 20 ий вэлэ ыльэ.

Барикадлаштэ вэс ком-сомолэц-влакат ылыч Йужышт 15 ийаш вэлэ улыт ыльэ гынат, ышкэ гэрройлыкыштым ончык-тышт. Кэчывал дэч вара мэмнам адакат снарэд дэнэ лүйаш тунгалыч. Но мэ ыжна чаквэ. Ик фашист мэмнан ұмбак гранатым кудалташ тў-нгалын ыльэ; тудым ик пашазэ лүйэн шуыш. Гранат фашист-влак лонгаш пудэштэ. Бари-кадым кастэнэ, 10 час жапыштэ кодышна“.

Тэвэ 20 ийаш комсо-молэц Франц. Тудо ком-сомолыш шукэртэ огыл пурэн. Ик кана фа-шист-влакын Линц па-шазэ-влак ваштарэш кайымышт годым, Франц пушэнгыш кўзэн шин-чынат, фашист-влакым лүйкалэн шинчэн.

(Мучаш вэс номырышто лийэш)

Марпа кувавайын ойлымыжо

Пэш чот кырышт, ала кузэ илышэ кодынам...

Рвэзэ влак, мый пэш шонго улам: тэнэй мла-нэм 95 ий тэмын.

Тэ ожнысо илышым огыда шинчэ: пийалан улыда, эрыкан илышыштэ куавэн илэда. Мый ожно пэш йёслачэн илэнам. Тэвэ тидын нэргэн изишак эйлэн пуывэм.

Мэмнан йэшна ожно пэш йорлын илэн, имнэ укэ, киндэ укэ, йэш кугу ыльэ.

Шарнэм: ик кана ачий йозакым жапыштэ тұлэн ыш шукто. Урэтнык мэмнан дэкэ тольбат, ачийым урэмш луктын, калык ончылан кырыктыш. Ымбачшэ пытартыш ушкаланм вүдэн нангайышт, вургэмнам, үзгарнам шулдо ак дэн ужа-лышт.

16 ийаш лийымат, ачий:

— Ыдырэм, пукшэн ом кэрт, паша кычал кайэ, —маньэ. Мыйат Озан олашкэ паша кычал кайышым. Тушто ик төра дэкэ киндэ пыштышылан пурышым. (Тудын чыла-жэ 8 тарзыжэ ыльэ.)

Ик кана төра малэн кынбэлыат:

— Марпа, пурам кондо! Мэтрий, чикташ пу-ро!—кычкырал колтыш. Мэтрий чикташ куржын пурыш, мый пуралян куржым. Тэрат кондымо йүштө пурам „колт-колт“ нэлын колтышат „мо вашкэ ыжыч кондо!“—мавын йолым тошкэн вурсаш тунгальэ. Мэтрийын чулка чиктымыжэ ыш кэл-

шэ: „пирэ күчэт дэнэ йолэм удыркалет!“—ма-нын кычкыралын, шүр-гыж гыч совэн колтыш.

Тыгэ эр гыч тунгалын кас мартэ төран орландарымыжым чыташ вэрэштэш ыльэ...

Кэчывал кочкышлан төра пөрт покшкэ лэктэ. Ыстэл йыр койа сёсна гай ватыжэ, моньыра шочшышт шинчат. Ыстэм балнэ түрлө-түрлө там-лэ кочкыш. А мэ тарзэ-влак чыланат төран кыштымыжым кучэн, шүвыл вүднам нэлын шогэна.

— Марьяна Ивановна, киндэ посна команрак вэт?—төра ватыж дэч йодо.

— Шукырак кийыктэн аман,—ватыжэ мыйым шыдэшкэн ончалын пэлэштыш.

— А-а, киндым каргэ-нат!—төра кычкырал кол-тыш. Мый сукэн возым:

— Ик каналан кудал-тыза, ончаш мондэнам,—манын сбрвалэн, шорт-тын колтышым.

— Ы-ы, ужава,—ма-нын төра мыйым чумал колтыш..

— Розго, розго гудлан!—ватыжэ кычкыра.

— Имнэ вүташ вангайэн 100 кана розго дэн лупшаш!—төра прика-зым пуыш. Кыраш нангайышт... Пэш чот кы-рышт, ала кузэ илышэ кодынам...

Микуш Марпа.

„ГПУ“ колхоз, Йош-кар-ола район.

ЙОЧА-ВЛАК

Тачсэ номыр гыч кочай, кувавай-влакын илымышт нэргэн ойлымыштым, пэчэтлаш тунгалына. Ышкэндан йалыштэ, колхозышто улшо шонго кува, шонго кугыза-влакын ожнысо илышышт нэргэн ойлымыштым возэн колтыза.

СОВЭТ ШКОЛЫШТО ТУНЭМШЭ ЛУМЫМ ИДА ШУКТО!

Отрэд совэт гыч кожман

Т-Торйал пэлэ кыдалаш школышто (У-Торйал р-н) дисциплин ны-мат укэ. Тэвэ VI клас-ыштэ тунэмшэ отрэд со-вэт вуйлатышэ Вэселов Пэтр класыштэ эртак шургэн куржталэш, спичкэ пырчым удырка-лэн тунэмшэ влак үмба-кэ кышкылтэш. Вэсело-вым отрэд совэт гыч ко-жман.

Учкомышто вэр укэ

Штрамарий тунгалтыш школышто (М Турэк р-н) тунэмшэ Кардаков Сэ-моным учком вуйлаты-шылан сайлымэ ыльэ. Кызыт нымогай пашамат огэш ыштэ. Түшка по-гынымашын лукмо пун-чалжым: Ик мивутланат урокыш варап кодын толман огыл манмэ пун-чалым пудырта, урокыш кэчэ кодэн коштэш! Кар-даковлан учкомышто вэр укэ.

Киса.

Урокым нимош огыт шотло

Арбан П. К. Ш. што (Йошкар-ола р-н) тунэ-мшэ влак: Кэдров. П., Бэлогодаров И. 12-шо нойабрытэ руш йылмэ урок годым урок пыты-мэшкэн пызльэ кычкым кышкылт шинчышт. Ту-ныктышын мутным огыт колышт.

Учкомлан ниным пэн-гыдын гына пүтыралман. Васлий.

Радиом колыштнэна

Мэ, Тошто-Торйал об-разцово тунгалтыш шко-лышто (У-Торйал р-н) тунэмшэ - влак радиом пэшак колыштнэна. Ту-гэ гынат, громко говори-тэль тукылмаштэ гына шинча. Радио апаратым кызатак тукылымаш гыч луктын олмыктэн шук-тыман.

Ландыш.

Лавраш ида варнэ вэлэ...

Руйа сола пэлэ кыда-лаш школышто (Оршан-кэ р-н) IV класыштэ ту-нэмшэ-влак вашкэ пура-кэш варнат. Кувар үмбал-нэ парня кужгыт ла-выра, а партым ончала-пат өрман. Санкомжо тидым огэш уж ала мо? Рвэзэ-влак пэш лүшкэн куржталыт. Класком ти-дым огэш чарэ.

Учкомжат мала ала мо? Тунэмшэ-влак.

Учком, от уж мо?

Танэр тунгалтыш шко-лышто (У-Торйал р-н) тунэмшэ Пуртов Вдыр тунэмаш огэш тыршэ. Урок гыч толмэк, урок йамдылмэ олмэш, кар-моньжым сакэн, ушка-лым ломыжыктымэ сэм-ын йүд вошт магырык-тэн коштэш. Вара эрдэ-нэ урокышко тунэмаш кайаш огэш шу...

Ф. Стрельников.

Тэргаш колтымэ сэрыш почэш

Помар пэлэ кыдалаш школышто (Звэнигов р-н) учэбнэ-производст-вен сэктыр вуйлатышэ Рэбков Йыванын пашам ыштыдымыж нэргэн ма-тэрийал пурэн ыльэ. Ту-до матэрийалым учком тэргэнат, тыгэ увэртара: „Пашам ыштыдымыжлан Рэбков Йываным лукмо, тудын олмэш вэсым шо-галтымэ.“

15 вожатый укэ

Шэрнур район мучко пионьэр паша пэш на-чар кайа. 15 пионьэр отрэдыштэ вожатый укэ. Вожатыйым пуымэ нэргэн райкомолжат, тунгал-тыш комсомол органи-зацыцтат огыт шоналтэ.

Райкомоллан нинэ от-рэдлашкэ, пашам ыштэн кэртшэ сай ударник ком-сомолэцым вожатыйлан шогалтыман. В. Ш.

3-шо могыр

ТУНЫКТЫШЫЛАН ТЫГЭ КЭЛША МО?

Токта Бэляк пәлэ кыдалаш школышто (Шәрнур р-н) вич тунуктышо уло. Нинин кокла гыч ныл тунукты шыжө тунэммын качәст-выжә вәрч чот кучәдалыт. А тунуктышо Чәт-карәв Эләксәйгын, чылт вәс түкө. Моло тунуктышо-влак дәнә эртак вурсәдаләш. Часым эртак ончык колта. Отмәткә-влакым йонгылыш шын дыләш. Тәвә: VII класыш тә матәматик дәнә задань

ым пуэн ыльә. Удыр влак чыланат ик гай лач гыч тәнйт. А тунуктышо Чәт-карәв йужыжылан „отличня“ йужылан „уд“ от мәткым шындылын.

Тунәмшә-влакым түр-лө сәмын: „Кльача“, „Баран“ — манын игыл-тәш.

Матәматик урок лий-шаш годым обществә-дәнә урскым ышта, рас-писаньым пудырта.

Чәткарөвым кө онча-ләш гын? Шинча.

ТАКМАК-ВЛАК

Мәмнан школ көргына,
Түлө-түрлө сүрәтан.
Школ пакчанам ончалйа,
Түрлө-түрлө сатәран.

Айста, чылан мурәна,
Йөрәтымә мурынам:
Айста, чылан лудына,
Тачә толшо газетнам.

Мәмнан лүмна пионьәр
Нымоланат она өр.
Ләктына гын пашалан:
Она шогал кыдалан.

В. Рожкин.

Лужаблак тунгалтыш школ, Оршанкә район.

ГАЗЭТЫМ ШАРАТ

Памашйал тунгалтыш рым, „Пут Ленина“-м 6 школышто (М-Турәк р-н) тунәмшә влак Вараксин, Пионер а“-м 24 экзәмплъарым, адак моло түрлө газәт-влакым 6 экзәмплъарым шарәнйт. Моло тунәмшә влаккланат газәт шараш нинин сәмын пижмая. Вәршинин.

ГАЗЭТ ШАРАШ ПОЛШӘМ

Мый, Шуар сола тунгалтыш школышто (Оршанкә район) тунәмшә Гәрасимов Саньу школышто „Иамдә лий“ газәт шараш пәш талын пижынам. Кызыт IV класыш тә 27 экзәмплъар

„Иамдә лий“ газәтым шарәнәм. Тидә тылзы-лан 49 экзәмплъарышкә шукташ шонәм. Ышкә почәшәм III класыш тә тунәмшә Баранов М.-ым ужам.

Гәрасимов Саньу.

Ок нал

Шәнгшә пәлә кыдалаш школышто (Морко р-н) тунәмшә, пионьәр влак ик „Иамдә лиймат“ огыт нал. Отрәд вожатый

Краснов С. К. ышкәт „Иамдә лийм“ ок нал. Пионьәр влак коклаш тат газәт шарымә нәргән ок умылтарә. Пионьәр.

ЫШКӘ ЫШТӘ

ЙЭЧЫМ КУЗЭ ЫШТЫМАН?

Сай, йаклака йычым кажнә ыштән көртәш. Тидлаң шуко тарман ок күл.

Изи пильә дән пужарым сайын кучылт моштәт гын, фабрикәш ыш-тымә йәчә гайымак ыш-таш лийәш.

Йәчым ышташлан кок онгам йамдылман. Йәчә ышташлан ән сай пушә-нгә нолго дән куәшот-лалтәш. Укәштә пүнчө дәнәт ышташ лийәш. Онган кужытшо 2 матрат 50 сантиметр, (10 санти-мәтр шопаш), 4 санимә-гр кужгытан лийман.

Онгам сайын кошты-ман. Вара күләш сәмын чәртитлән, чәртитлымә почәш взи пильә дән пүчман.

Пүчмөнтгө вискалән пал-лым ыштәлман. Икым-ышә пәлә вуй гычын 60 сантиметр, кокымышо тудын дәнчын 60 санти-мәтр, а кумышо йол тош-калмаш вәрыштә 45 санти-мәтр, пытаргыш ны-лымшә пәлә 75 сантимә-тр. (Тидә кыдалаш капан рвэзылан).

Шархәбль дән вара пужар дән йәчә үмба-лым йоллан кодымо дәч посна моло вәрәжә 17 миллиметр кужгыт ышты-мәш пужарыман.

Покшәлнә йол тошка лашлан лийәш. Садлан тушто йәчын кужгытшо 4 сантиметр лийман.

Ындыжым сайын гына йәчын вәс вәлжым пужарән, йакләштарыман. Варажым брдышкө йак-ләштмә дәч пундаштыжә 1 сантиметр лопкытан, 3—4 миллиметр кәлгытан корәшым корыман.

Йәчә тундымаш

Йәчын лумышто лий-шә вәлжым ваш ушән, тазан гына пидын шын-дымәк, покшәкышә паш-каргым чыкыман. Вара йәчын вичкыж вуйжым шокшо вүдәш (чойын көршәкәш, альә подәш)

паритлыман.

Партлалтшә йәчә вуй лывыргә лийәшат, вара вуй коклашкә әркын гы-на, пәш шәккләнән иш-кым чыкыман. Тыгәлә йәчә вуй кәдырга. Вара йәчым кошташ пышты-ман. Кошкән шумәкә йә-чә вуй нигунамат огәш вийнә.

Онтым тыгә ыштымай: шүштым налын йәчә он-гылан шүтымө рожышко чыккән, йәчым вошт ынжә шүтө манын изирак пуда дәнә пудалыман.

Тойам ыштымаш

Йәчә тойам ышкә кап-лан йөршым ыштыман. Ик вуйышкыжо тойам сай, куштылгын кучаш лийжә манын шүштым пудалыман.

Вәс вуйышкыжо ұлы-чын 5 сантиметрым ко-дән тойалан торәш вуй-дымо пудам пудалыман. Лумышто волән каймә дәч фәнбәр онгам пыжык-тыман.

Изчым шүрымаш

Ындә йәчына шунн, йаклака лийжә манын шүраш гына кодын. Йә-чын пундаш вәлжым йы-тын нөшмө үй дән альә лүмынак йәчын шүры-мө үй дәнә шүрыман. Йәчын тужвалмогыржым лак дәнә чийалтыман. Тәвә тыгә мә йәчым ыш-тышна.

Кроликлан кләт-кым ыштышна

Мә, Марий сола пәлә кыдалаш школышто (Шәрнур р-н) тунәмшә-влак тәлылан кролик онча-ш сай йамдылалтына: Кызыт труд урок годым тунуктышо Двинанинын сай вуйлатымыжә дән, VII класыш тә тунәмш-влак кроликлан у кләт-кым ыштышна.

Димитрийәв Ф. Д.

Отв. редактор—
З. ИАКОВЛЕВА